

است. مؤلف سه تفسیر دارد یکی بسیط و دیگری وسط و سوم وجیز که گویا کتاب حاضر تفسیر وجیز آن باشد زیرا تنها به بیان کلمات مشکله قرآن پرداخته است. در مقدمه کتاب تصریح کرده‌اند تألیف این کتاب در بین تألیف کتاب بزرگ ایشان بوده و چون همت عمومی را قاصر از مطالعه و استفاده از آن کتاب مفصل دیده و جمعی هم خواهش تألیف تفسیر مختصری از ایشان کرده و بدان اصرار می‌کرده‌اند این تفسیر را که در حقیقت تبدیل کلمات مشکله قرآن است به الفاظ سهل و آسانی تا آنان که چندان فضیلتی ندارند از آن نیز بهره‌مند گردند تألیف و آیات را عموماً مطابق رأی ابن عباس یا آنان که در درجه و مقام ایشان اند تفسیر کرده است.

آغاز: الحمد لله الکریم بالایه العظیم بکبریائه القادر فلا یمنع و القاهر فلا ینزع العزیز فلا یضام ...
انجام: قوله الوسواس المعنی من شر الوسواس و من شر الناس کانه أمر أن يستعید من شر الجن و من شر الجن و من شر الناس، تم تفسیر کلام الله تعالی بحمد الله و حسن توفیقه چاپ: مصر، در حاشیه التفسیر المنیر لمعالم التنزیل لمحمد بن عمر النوری، ۱۳۰۵ق.

[معجم المؤلفین ۲۶/۷ و ۴۰۶/۱۳؛ فهرس المخطوطات المصورة ۵۰/۱؛ سعد السعود ابن طائوس ص ۲۲۲؛ السيد علی آل طائوس ص ۱۴۰؛ کشف الظنون ۲۰۲/۲؛ الاوقاف العامة ۷۹/۱؛ کشف الفهارس ۲۷۴/۴-۲۷۶؛ دنا ۱۰۰۸/۱-۱۰۰۹]

شرح و حواشی:

۱- الوجیز (ترجمه)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸

آغاز: برابر؛ انجام: بسمله و العادیات.

تا سوره «والعادیات» بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۲۷۵ گک، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸ سم [ف: ۱-۵۹۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۲

آغاز: ... سلطاناً لم ینزل کتاباً فی حجة (و ان تقولوا علی الله ما لا تعلمون)؛ انجام: یا ایها الذین آمنوا لاتنتولوا قوماً غضب الله علیهم قد یسوا من الآخرة آن لهم فیها ثواب کما یشس الکفار الذین لا یوقنون.

از سوره مبارکه اعراف تا ممتحنه؛ خط: نسخ، کهن، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، در حاشیه برگ آغاز آمده که این تفسیر قبل از سال ۶۴۲ق نوشته شده، با قلم خوردگی، با تاریخ تولدی که در برگ «۸۹» نوشته شده با تاریخ ۶۴۲ق و در برگ نخست بدان اشاره شده که البته اصالت ندارد، این نسخه دقیقاً در شمال خراسان بزرگ در بخارا یا سمرقند کتابت شده؛ ۲۰۵ گک، ۲۰ و ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۰ سم [ف: ۳۰-۴۷۲]

● وجيزة في تحقيق العدالة = العدالة / فقه / عربي

wajīzat-un fī taḥqīq-il 'idāla = al-'idāla

رساله مفصلی درباره عدالت از جهت فقهی؛ با رد و استدلال فراوان است و شامل پنج «مقام» و چند «تذنیب» می‌باشد.
[الذریعه ۴۷/۲۵، ش ۲۳۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۵۱/۳

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین اما بعد هذه وجيزة في تحقيق العدالة. کتبها تذکرة لفسی و لمن اراد التذکر منها ... فنقول العدالة لغة علی ما ذکره جماعة من الاصحاب الاستواء و الاستقامة؛ انجام: قوله فی صحیفة ابن ابی یغفور ... و کونه اصیلاً لانه القدر المتقین منها
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۶ ص (۲۰۱-۲۷۶)، ۲۵ سطر [ف: ۲۵-۶۰]

س الوجيزة في تعريف المدينة < تعريف المدينة

● وجيزة في تعيين طريقة الاخباريين و الاصوليين /

اصول فقه / عربي

wajīzat-un fī ta'yīn-i ṭarīqat-il aḫbārīyīn wa-l uṣūliyyīn

گیلانی، محمد بن محمد مؤمن، ق ۱۱ قمری
gīlānī, mohammad ebn-e mohammad mo'men (- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۴۲/۶

آغاز: الحمد لله الذي هدانا الطريق القويم و الصراط المستقيم و اغنانا عن العمل بالآراء و الظنون المنهية ... هذه رسالة وجيزة في تعيين طريقه الاخباريين و الاصوليين منا و من المخالفين؛ انجام: ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا ... الحمد لله رب العالمین.
خط: تحریری، کا؛ محمد بن محمد زمان، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۴۲ ص (۱۷۸-۲۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۹ سم [ف: ۵۰-۲۰۳]

● الوجيزة في تفسير القرآن العزيز = تفسير وجيز

واحدی = الحاوی لجميع المعانی = تفسير الوجيز /

تفسير / عربي

al-wajīza fī tafsīr-il qur'ān-il 'azīz = tafsīr-e vajīz-e vahedī = al-ḥāwī li-jamī'-'il ma'ānī = tafsīr-ul wajīz

واحدی، علی بن احمد، -۴۶۸ قمری

vahedī, 'alī ebn-e ahmad (- 1076)

تفسیری است جامع و مختصر در حدود دو برابر قرآن. در کتاب الکنی و الالقب (ج ۱: ص ۱۸۳) شیخ عباس قمی اشتهاً این کتاب را به جمال الدین احمد بن محمد بن ابی جامع نسبت داده و صاحب «اعیان الشیعه» (ج ۱: ص ۲۸۷) نیز به این اشتباه دچار شده است. نام نگارنده و نام کتاب آشکارا در دیباچه یاد شده

فهرستگان: نسخهای خطی ایران (فخا)؛ جلد سی و چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276272

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۳/۲۰۱۴